

VIII. évfolyam 3. szám 2016

AGRÁRGAZDASÁGI FIGYELŐ

(Gazdasági folyamatok és statisztikai eredmények)

Agrárgazdasági Figyelő
VIII. évfolyam 3. szám 2016

Megjelenik negyedévente
2016. szeptember 30.

Felelős szerkesztő

Bojtárné Lukácsik Mónika
lukacsik.monika@aki.gov.hu

Közreműködött

Agrárközgazdasági Kutatások Osztálya
Piaci és Árinformációs Osztály
Agrárstatisztikai Információs Osztály
Horizontális Elemzési Osztály
Élelmiszerlánc Kutatási Osztály

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf. 944
Telefon: (+36 1) 476-3060
Fax: (+36 1) 217-7037
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 2063 1707

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport
publikacio@aki.gov.hu
Telefon: (+36 1) 476-3060

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi	3
Állatvágások a hazai vágóhidakon	3
Termelői és feldolgozói értékesítési árak	4
Külkereskedelem	8
A műtrágya-értékesítés alakulása 2016 első félévében.....	9
Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete	11
Őszi mezőgazdasági munkák helyzete 2016. október 10-én	12
Piaci és egyéb támogatások	14
Nemzeti támogatások	15
II. Mi történt az agrárgazdaságban?	16
III. Személynyek az AKI munkáiból	18
Az agrár-kockázatkezelési rendszer működésének értékelése 2014.....	18
Az élelmiszeripar pénzügyi helyzetének vizsgálata	18
A Tesztüzemi Információs Rendszer eredményei 2014	19
A fontosabb termékpályák piaci folyamatai 2015	19
A magyarországi élelmiszeripar helyzete és jövőképe.....	19
A magyar baromfiágazat külkereskedelmi kapcsolatai és lehetőségei.....	20
A hazai szántóföldi növénytermesztés munkaerő-gazdálkodásának helyzete és kilátásai	20
IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok	21

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi

Az Agrárgazdasági Figyelő első fejezetében azokat az információkat közöljük, amelyekkel az elmúlt három hónapban gazdagabbak lettünk. Az ágazatot jellemző, az elmúlt három évre vonatkozó statisztikai adatokat a IV. fejezetben adjuk közre.

Állatvágások a hazai vágóhidakon

A vágóhidakon 7,4 százalékkal több szarvasmarhát, 3,3 százalékkal több sertést és 6,1 százalékkal több baromfifélét vágta Magyarországon 2016 első félévében 2015 első félévéhez képest.

Szarvasmarhából 52,6 ezer darabot vágta az első félévben, a levágott állatok élősúlya 26,9 ezer, vágósúlya 13,9 ezer tonna volt.

Közel 2 millió 289 ezer sertést vágta le 2016 első félévében a magyar vágóhidakon, 3,3 százalékkal többet (+74 ezer), mint 2015 első félévében. A levágott állatok élősúlya összesen 265 ezer tonna (+5 százalék), vágósúlya 214 ezer tonna (+5 százalék) volt.

A vágás volumene 2016 első félévében – két hónap kivételével – óról óra felülmúlta az előző év havi vágásainak szintjét. A havi átlagos vágás meghaladta a 44 ezer tonnát. A sertésvágáson belül az anyakocák vágása az előző év első félévi 43,5 ezer darabbal szemben

56,1 ezer volt a 2016. január–júniusi időszakban.

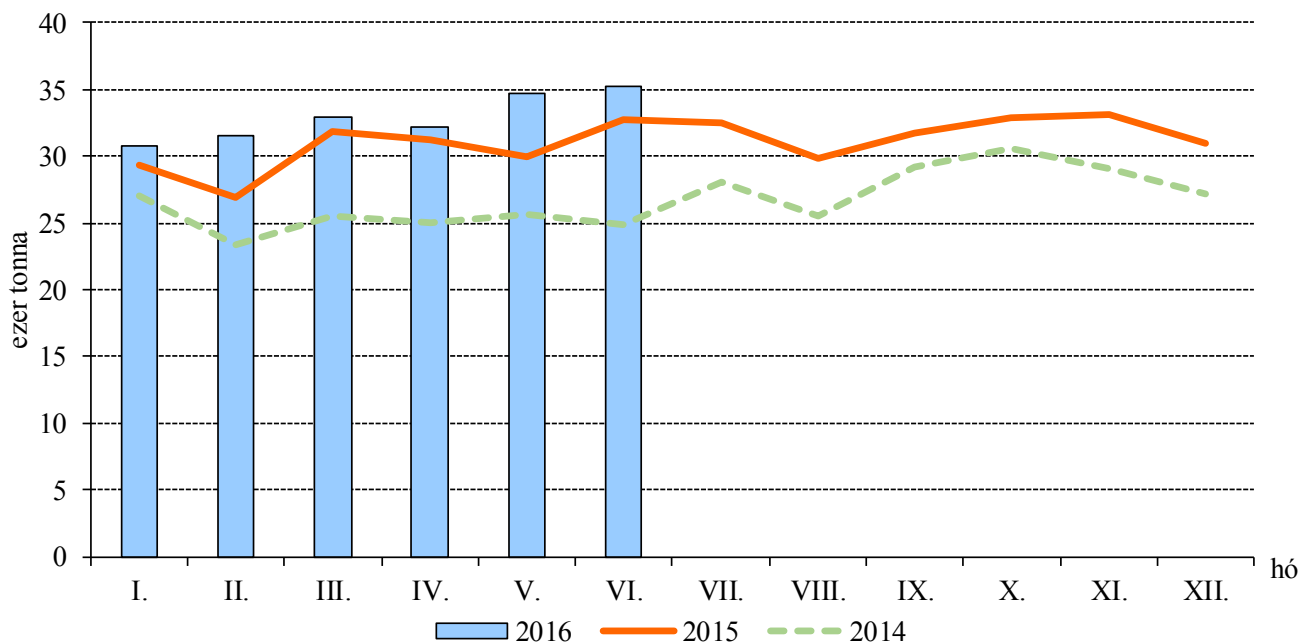
A levágott juhok száma meghaladta a 17 ezret 2016 első félévében, ami 40 százalékos emelkedés az előző év azonos időszakához képest. Anyajuhból több mint 1900 darabot vágta, az élősúly elérte a 89 tonnát a 2016. január–júniusi időszakban.

Baromfiból közel 103 millió darabot vágta 2016 első felében, 6 százalékkal többet, mint az előző év azonos időszakában.

A levágott baromfi közel négyötöde csirke volt, amiből 81 milliót vágta, 7 százalékkal többet, mint 2015 első félévében.

A baromfivágáson belül a pulykák számaránya 3,6, a kacsáké 14,3 volt. Vágókacsából 14,7, libából 1,8 millió darabot vágta 2016 első félévében. A levágott kacsák száma 1 százalékkal, míg a libavágás 24 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Pulykából 3,7 milliót vágta 2016. január–júniusban, 7 százalékkal többet, mint a bázisidőszakban.

1. ábra: A vágóhidak vágócsirkevágása élősúlyban (2014–2016)

1. táblázat: **Vágóhidak élőállat-vágása, 2016. I–VI./2015. I–VI.**

Megnevezés	2016. I–VI. hó			2016. I–VI./2015. I–VI. százalék		
	darab	élősúly tonna	vágósúly tonna	darab	élősúly tonna	vágósúly tonna
Szarvasmarha összesen	52 571	26 906	13 853	107,4	108,4	108,7
– ebből: borjú	1 164	163	85	247,7	171,5	181,5
fiatal marha	1 640	403	216	105,8	114,3	120,0
bika	12 162	5 861	3 112	101,6	104,5	105,8
üsző	4 080	1 876	994	113,9	118,5	118,9
tehén	33 402	18 551	9 421	106,4	107,9	107,8
Sertés összesen	2 288 640	264 730	214 419	103,3	104,7	104,6
– ebből: anyakoca	56 092	12 210	9 902	129,0	130,9	132,0
Juh összesen	17 128	612	272	140,5	146,9	144,5
– ebből: anyajuh	1 948	89	40	83,2	90,8	90,4
Ló összesen	...	...	...	...	...	...
Vágóbaromfi összesen	102 700 447	315 670	247 926	106,1	108,2	106,7
– ebből: vágócsirke	81 426 381	197 474	155 768	106,7	108,5	106,3
vágótyúk és kakas	1 192 695	2 793	2 164	102,5	102,0	101,8
vágóliba összesen	1 751 719	10 973	8 021	124,3	123,3	120,5
vágókacsa összesen	14 660 789	51 742	40 295	101,1	103,7	103,4
vágópulyka	3 664 163	52 684	41 675	106,7	109,4	109,6

... = adatvédelmi okok miatt nem közölhető

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Információs Osztály

Termelői és feldolgozó értékesítési árak

Az Amerikai Egyesült Államok agrárminisztériuma (USDA) elemzői szerint rekordmennyiségű, 1,03 milliárd tonna (2015/2016: 959 millió tonna) kukorica kerülhet a világ tárolóiba az októberben kezdődő új, 2016/2017. gazdasági évben. Tekintettel arra, hogy ez meghaladja az 1,02 milliárd tonnára jelzett rekordfelhasználást, a készletek várhatóan tovább duzzadnak, és a szezon végére példátlanul nagy volumenű termény (218-220 millió tonna) maradhat raktáron.

Az Európai Unióban 59,3 millió tonna kukoricatermés várható az idén, ami az egy évvel korábbi volument 2,4 millió tonnával múlná felül. Ebben az esetben 10,3 millió tonna import (–25 százalék) érkezik a harmadik országokból, jórészt Ukrajnából (7,4 millió tonna). Az EU vezető kukoricatermelőjénél, Franciaországban a forró és aszályos nyári időjárás számottevő állapotromlást okozott a növényállományokban, ami az egy évvel korábbinál akár 4 százalékkal kisebb átlagtermetést (8,1 tonna/hektár) jelenthet. A kisebb termőterülettel együtt a francia gazdák a 2015. évinél 11 száza-

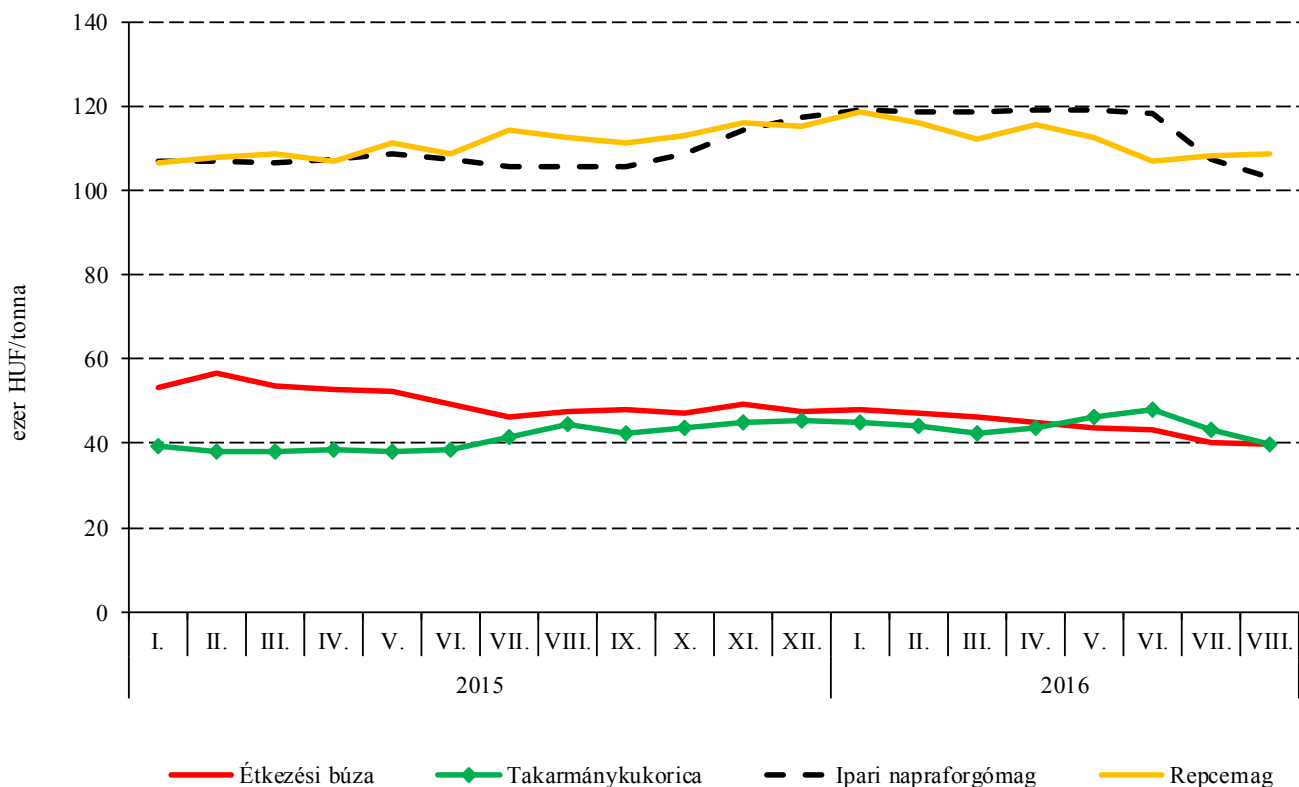
lékkel kevesebb, 12,3 millió tonna kukoricát takaríthatnak be 2016 őszén. Olaszországban és Németországban előreláthatóan 8-9 százalékkal nőhet a hozam (9,5-9,7 tonna/hektárra), azonban a terület csökkenése miatt a termés legfeljebb a múlt évi szint körül alakul: előbbinél 6,7 millió tonna, utóbbinál 4 millió tonna lehet. Romániában a tavalyinál 9 százalékkal jobb átlagtermés (3,5 tonna/hektár) mellett 9 millió tonna (+3 százalék) kukorica kerülhet a tárolókba, míg Bulgáriában az 5 százalékkal gyengébb hozamot (5,1 tonna/hektár) kompenzálja a nagyobb termőterület, így itt a múlt évi-vel közel azonos mennyiségű, 2,3 millió tonna kukoricatermést jeleznek a Tallage szakértői. Magyarországon a Földművelésügyi Minisztérium tájékoztatása szerint 1,05 millió hektárról (-8 százalék) 7,65 tonna/hektár (+32 százalék) átlaghozammal kalkulálva 8 millió tonna (+22 százalék) kukorica kerülhet a tárolókba ősszel.

A kukorica fronthavi jegyzése 125-135 dollár/tonna tartományban hullámzott a chicagói árutőzsdén szeptem-

berben. Amennyiben az *USDA* rekord globális kukorica-termésről szóló várakozásai realizálódnak, a kurzus ennél is alacsonyabb szintre süllyedhet. A párizsi árutőzsdén ezzel egy időben 160-165 euró/tonna között ingadozott a legközelebbi határidőre szóló jegyzés. Magyarországon, a Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) folytatódott a lejtmenet az ősz elején is, és 39 ezer forint/tonna alá ereszkedett a takarmánykukorica fronthavi kurzusa. Az AKI PÁIR adatai szerint a termény áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 14 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbi 2016. január–augusztus között, így átlagosan 44-45 ezer forint/tonna között forgott a fizikai piacon.

Az *Oil World* piacelemző vállalat szakértői rekord napraforgómag-termést, 46 millió tonnát várnak a világon a 2016/2017. gazdasági évben. Noha az olajipari feldolgozásra szánt mennyiség is rekordszintre emelkedhet a szeptembertől induló új idényben, az elemzők a globális készlet kismértékű növekedését sem tartják kizártnak.

2. ábra: A főbb gabonafélék és olajmagok termelői ára Magyarországon (2015–2016)

Forrás: AKI PÁIR

Az Európai Unióban a Tallage és az *Oil World* szakértői egyaránt 8,2 millió tonna napraforgómag betakarítására számítanak az idei évben, ez 9 százalékkal múlná felül az

egy évvel korábbi. Franciaországban a 2015. évihez hasonló mennyiség, 1,2 millió tonna kerülhet a magtárakba. Romániában (+1 százalék), Bulgáriában (+9 százalék) és

Magyarországon (+18 százalék) egyenként 1,8 millió tonna napraforgómag-termést prognosztizálnak a szakértők. Magyarországon az idei a rekordok éve lehet a napraforgó-termesztés szempontjából, hiszen a valaha volt legnagyobb termőterületről (630 ezer hektár), soha nem tapasztalt hozam (2,9 tonna/hektár) mellett takaríthatják be a gazdák minden idők legnagyobb termését.

Magyarországon, a BÉT árupiaci szekciójában a terményt 96-98 ezer forint/tonna sávban jegyezték a legközelebbi lejáratra vonatkozóan szeptemberben. A magyarországi fizikai piacon az ótermés az egy évvel korábbinál 10,5 százalékkal magasabb árszinten, tonnánként 118-119 ezer forintért talált gazdára 2016. január–augusztus között.

2. táblázat: **A fontosabb mezőgazdasági termékek termelői ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (százalék)
		2015. január–augusztus	2016. január–augusztus	
Étkezési búza	HUF/tonna	48 832	41 442	84,9
Takarmánykukorica	HUF/tonna	39 178	44 568	113,8
Napraforgómag (ipari)	HUF/tonna	106 898	118 154	110,5
Repcemag	HUF/tonna	112 205	109 026	97,2
Vágósertés (valamennyi kategória)	HUF/kg hasított meleg súly	431,3	433,7	100,6
Vágócsirke	HUF/kg élősúly	261,6	255,8	97,8
Nyers tehéntej	HUF/kg	81,6	70,9	86,8

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat: **Néhány termék feldolgozói értékesítési ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (százalék)
		2015. január–augusztus	2016. január–augusztus	
Finomliszt	HUF/kg	78,7	76,2	96,9
Napraforgóolaj, palackozott	HUF/liter	241,3	262,9	109,0
Sertéscomb, csont nélkül	HUF/kg	868,0	837,7	96,5
Csirke egészben, friss	HUF/kg	478,4	452,8	94,6
Étkezési tojás	HUF/db	23,0	19,9	86,5
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	HUF/liter	138,4	116,1	83,9
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	HUF/liter	147,0	135,3	92,0
Trappista sajt	HUF/kg	981,8	893,2	91,0

Forrás: AKI PÁIR

Az Európai Unióban a vágósertés termelői ára nem változott számottevően 2016 első nyolc hónapjában az előző év azonos időszakának átlagárához képest. Az év első hónapjaiban alacsony szinten mozogtak a sertésárak, ugyanakkor a kereslet élénkülése miatt májustól folyamatosan emelkedtek. A korábbi évekhez hasonlóan a magyarországi sertésárak az idén is követték az uniós árak tendenciáját. A hazai termelésből származó vágósertés termelői ára 434 forint/kilogramm hasított súly volt 2016. január–augusztusban, nem változott jelentősen az

egy évvel korábbihoz képest. A közösség más tagországaiból vásárolt sertések vágóhídi belépési ára csaknem 1 százalékkal volt magasabb az év első nyolc hónapjában, mint a Magyarországon hizlaltaké.

A Budapesti Nagybani Piacon az idei betakarítású belföldi tárolási zöldségfélét alacsonyabb termelői ár jellemezte a 25–38. héten, mint 2015 azonos periódusában: a vöröshagyma termelői ára 13 százalékkal, a sárgarépa és a petrezselyemgyökéré 24-26 százalékkal csökkent. Az idényzöldség sárgadinnye ára 2,5 százalékkal

volt alacsonyabb a megfigyelt időszakban.

A málna termelői ára 5 százalékkal, a nektariné 3 százalékkal emelkedett, az őszibaracké és a szilvái 1-2 százalékkal mérséklődött, a kajsziei pedig 10 százalékkal csökkent 2016 25–38. hetében az előző év azonos időszakához képest. A tavaszi fagy nem tett kárt a kajsziiültetvényeken, ezért mennyiségben és minőségben is jó kajszitermést vártak a szakértők. Az unió négy vezető kajszitermelő tagországában az előző évinél 11 százalékkal kevesebb (443 ezer tonna) kajszit termelt az idén. Magyarországon egyre kedveltebb a nektarin, de még mindig a molyhos héjúak vannak többségben. Az Európa a közösség négy vezető őszibarack- és nektarintermelő tagországának 2016. évi termését a 2015. évinél 6 százalékkal kevesebbre, 2,73 millió tonnára jelezte (nektarin 1,35 millió tonna, őszibarack 1,1 millió tonna, laposbarack 276 ezer tonna). Emellett 655 ezer tonna ipari őszibarack-termést vártak. A magyarországi szilvaexport fő célpiacának számító Németországban – előzetes adatok szerint – az egy évvel korábbinál 22 százalékkal kevesebb, 37 ezer tonna szilva teremhet az idén. Németországban a kínálat csökkenése miatt 50-80 százalékkal magasabb árat fizetnek a szilvaért, mint amennyit a hazai piacon el lehet érni.

A Budapesti Nagyban Piacon a 2015. évi betakarítású szabadföldi fejes káposzta termelői ára 72 százalékkal emelkedett 2016 1–10. hetében az előző év azonos időszakának átlagárához viszonyítva. A hollandiai fejes káposzta az idén már januártól megjelent a kínálatban. A belföldi sárgarépa termelői ára 6 százalékkal nőtt, ehhez hasonlóan az import- (elsősorban belgiumi) termék ára is emelkedett, ugyanakkor a belpiaci petrezselyemgyökér

ára 2 százalékkal mérséklődött a megfigyelt időszakban.

A barna héjú vöröshagyma termelői ára 75 százalékkal ugrott meg és az importot is drágábban kínálták az év első tíz hetében, mint egy évvel korábban. A KSH adatai szerint a burgonya termése 567 ezer tonnáról 412 ezer tonnára csökkent 2015-ben, ezért a termelői ára 46 százalékkal volt magasabb a vizsgált időszakban, ahogyan az import- (franciaországi) termék ára is emelkedett.

Az uniós tárolási almakészlet az előző évihez hasonló, 3,67 millió tonna volt 2016. február elején, ezen belül a Golden delicious fajta tárolási készlete 4,5 százalékkal, 1,06 millió tonnára csökkent. Magyarországon a nyári aszálykárak miatt lényeges hozamkiesést becsültek 2015-re, ráadásul minőségi problémák, méret- és színeződési gondok is felléptek. A Budapesti Nagyban Piacon a Jonathan almafajta leggyakoribb bruttó termelői ára átlagosan 61 százalékkal emelkedett, míg az Idaredet 44, a Goldent 42 százalékkal kínálták magasabb termelői áron 2016 1–10. hetében az előző év azonos időszakához képest.

A körte termése mind az unióban, mind Magyarországon csökkent 2015-ben, ennek ellenére a közösség körtekészlete 15 százalékkal volt több (617 ezer tonna) 2016. február elején az előző év azonos időszakához képest, amelynek kétharmada Conference fajta. Magyarországon az Alexander körtefajta termelői ára 2 százalékkal mérséklődött a vizsgált hetekben.

Az időjárás kedvezett a diótermésnek, a 2015. évi termés nagyobb méretű, kiemelkedő minőségű lett, termelői ára mégis 20 százalékkal volt alacsonyabb (1815 forint/kiogramm) 2016 1–10. hetében az egy évvel korábbinál.

4. táblázat: **Néhány belföldi termesztésű zöldségféle és gyümölcs termelői ára a Budapesti Nagyban Piacon**

Megnevezés	Ár		Változás (százalék)
	2015. 25–38. hét	2016. 25–38. hét	
Őszibarack	277	276	99,6
Nektarin	276	284	102,8
Kajszii	514	460	89,5
Málna	1 128	1 185	105,1
Szilva	214	211	98,6
Burgonya	87	114	131,0
Sárgarépa	129	98	76,0
Petrezselyemgyökér	586	432	73,7
Vöröshagyma (barna héjú)	124	108	87,1
Sárgadinnye	238	232	97,5

5. táblázat: Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára 2016. 42. héten

		Fogyasztói piacok							Kereskedelmi láncok (árfelmérés: október 18.)		
Megnevezés		Bp. Fővám tér	Bp. Lehel tér	Kecskemét	Pécs	Székes- fehérvár	Győr	Debrecen	Auchan Budaörs	Tesco Budaörs	Metro Budaörs
Friss	Élő ponty	1 100	1 200	1 400	1 190	–	1 100	1 200	1 199	–	938
	pontyszelet	1 800	1 700	2 000	1 795	1 905	1 300	2 000	1 999	1 199	1 523 ^{b)}
	bőrös afrikai harcsafilé	2 800 ^{a)}	2 700	2 600	–	2 750 ^{a)}	–	2 900 ^{a)}	2 690	–	2 234 ^{a)}
	busatörzs	950	1 080	750	1 190	–	1 100	–	1 099	1 599	1 065 ^{b)}
	busaszelet	1 000	1 020	1 000	1 190	–	1 264	1 600	1 199	1 249	1 218 ^{b)}
	lazacfilé	6 800	6 800	4 200	–	5 989	5 989	4 600	5 599	5 799	6 349

^{a)} nyüzött ^{b)} akciós ár
Forrás: AKI

Külkereskedelem

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek kivitelének értéke 3842 millió eurót, behozatalának értéke 2495 millió eurót tett ki 2016 első félévében, az agrár-külkereskedelem aktívuma 1347 millió euró, 72 millió euróval kevesebb, mint 2015 első félévében volt. A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek exportértéke 0,9 százalékkal, importértéke 4,4 százalékkal nőtt 2016 első hat hónapjában, az egyenleg 5,1 százalékkal elmaradt a 2015 első félévi értéktől.

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek exportvolumene a bázisidőszak szintjén alakult (–0,3 százalék), importvolumene 5,3 százalékkal bővült 2016 első félévében. Az agrár-külkereskedelem exportárindexe 1,2 százalékkal emelkedett, az importárindexe 0,8 százalékkal mérséklődött, a cserearány javult.

A nemzetgazdasági export 3,1 százalékkal, az import 1,3 százalékkal emelkedett. A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek részesedése a teljes nemzetgazdasági exportértékből 2016 első félévében 8,3 százalék, az importértékből 6,1 százalék volt.

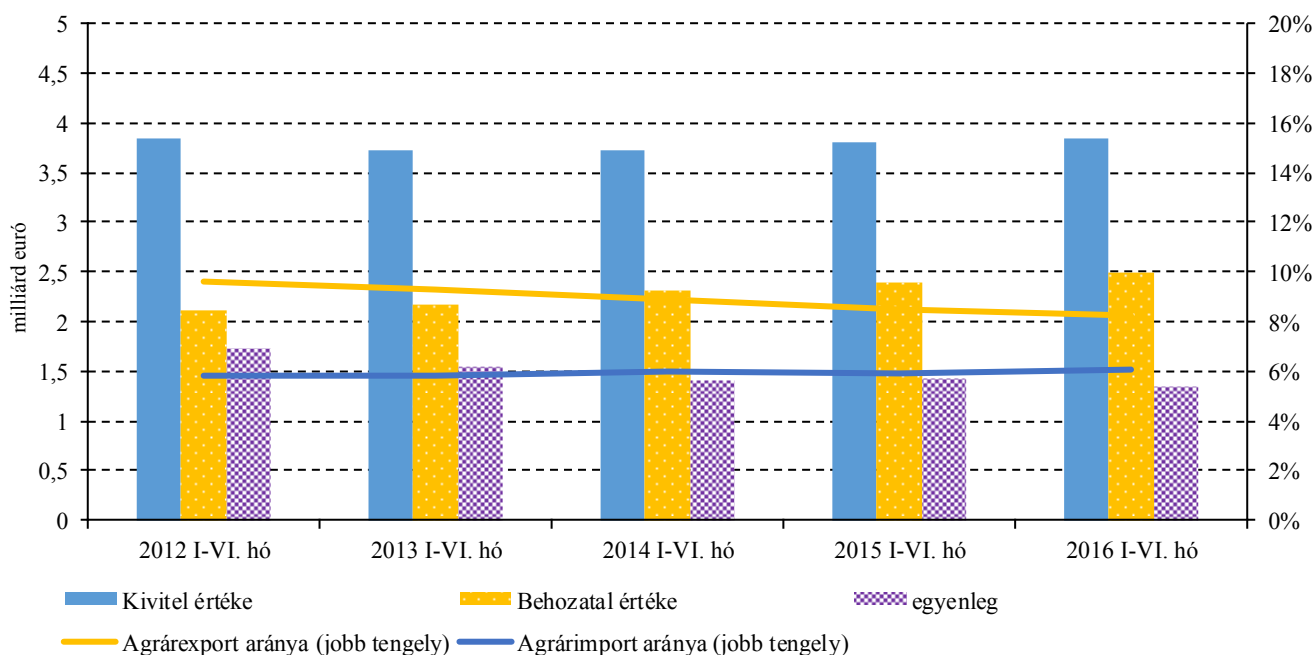
A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek 24 árucsoportja közül 15 exportértéke emelkedett 2016 első félévében a bázisidőszakhoz viszonyítva. A legjobban az ital, szesz, ecet (KN22) árucsoport árbevétele nőtt (+61 millió euró), mivel az árucsoport legnagyobb értékű termékköre, az etilalkohol értéke 46 százalékkal meghaladta az egy év-

vel korábbit. A másutt nem említett különböző élelmiszerkészítmények (KN21) árucsoport árbevétele 23 millió euróval nőtt, mivel az árucsoportba tartozó termékkörök – kávé-, teakivonat, fagylaltfélék, táplálékkiegészítők – exportértéke egyenként 5-10 millió euróval bővült. A húsfélék árucsoport (KN02) értéke 20 millió euróval emelkedett, a baromfihús exportbővülése révén. A legnagyobb exportérték-csökkenés a gabonafélék árucsoport (KN10) esetében történt (–136 millió euró), elsősorban a kukorica exportértékének 172 millió eurós esése miatt, melyet a búzakivitel bővülése nem ellensúlyozott. A máshová nem sorolt állati termékek árucsoportja (KN05) esetében az export 9 millió euróval, a tejtermék, tojás, méz árucsoport (KN04) esetében pedig 5 millió euróval mérséklődött.

Importoldalón a cukor, cukorárak (KN17) importértéke nőtt legjobban (19 millió euróval), elsősorban a nád- és répacukorimport bővülése miatt. Az ital, szesz, ecet (KN22) árucsoport értékének 18 millió eurós emelkedését főleg az ízesített ásványvíz behozatalának bővülése eredményezte. A cukrászati termékek (KN19) értéke 17 millió euróval nőtt. Legnagyobb importérték-csökkenés a gabonafélék (KN10) esetében történt (–44 millió euró), mert a kukorica behozatala is visszaesett, nemcsak a kivitele. Az állati takarmány (KN23) importértékének 21 millió eurós csökkenését elsősorban a szójababpogácsa importárának esése okozta. A tejtermék, tojás, méz (KN04) értéke 9 millió euróval mérséklődött a nyerstej- és a tojásbehozatal csökkenése miatt.

3. ábra: **Az agrár-külkereskedelem alakulása és részesedése a nemzetgazdaság teljes exportjából és importjából (2012–2016)**

Forrás: KSH-adatok alapján az AKI Agrárstatisztikai Információs Osztályán készült összeállítás

A műtrágya-értékesítés alakulása 2016 első félévében

A műtrágya-forgalmazók 820 ezer tonna műtrágyát értékesítettek közvetlenül mezőgazdasági termelők részére 2016 első félévében. Az értékesített mennyiség 2 százalékkal több volt, mint egy évvel korábban, a műtrágyaárak átlagosan 5,4 százalékkal csökkentek. Így a műtrágya-értékesítés nettó árbevétele 69 milliárd forint volt 2016 első félévében, 2,7 százalékkal kisebb, mint 2015 első félévében.

A mezőgazdasági termelők által 2016 első félévében vásárolt műtrágya nitrogén-foszfor-kálium (NPK) hatóanyag-tartalma 262,6 ezer tonna volt, 4,2 ezer tonnával (+2 százalék) több az egy évvel korábbinál. A nitrogén-hatóanyag-tartalom 1 százalékkal, a foszfor 4, a kálium-hatóanyag-tartalom 7 százalékkal haladta meg a bázisidőszak szintjét. Az NPK-hatóanyagok aránya 2016 első félévében 82:9:9, megegyezik az első félévben szokásos arányokkal.

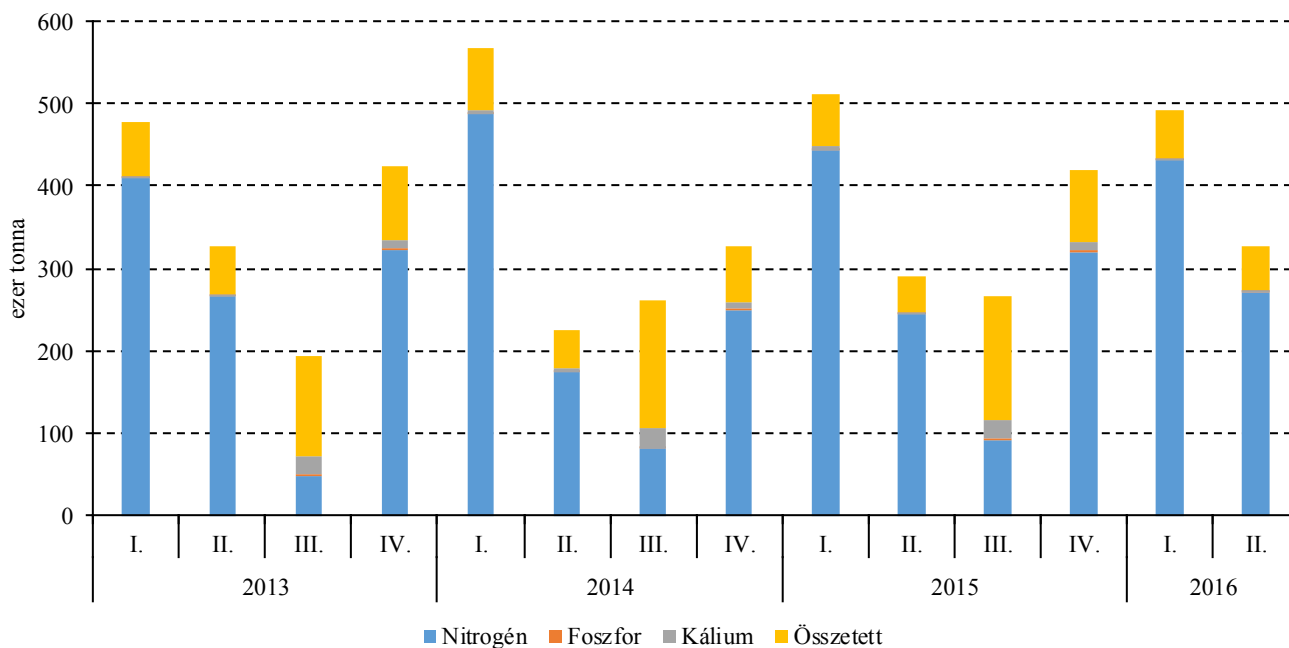
Természetes súlyban vizsgálva, 2016 első félévében közvetlenül mezőgazdasági termelőknek 819,6 ezer tonna műtrágyát értékesítettek, amelyből 708,4 ezer tonna egykomponensű, 111,1 ezer tonna összetett

műtrágya volt. Az egykomponensű, illetve az összetett műtrágyák aránya 86:14 volt 2016 első félévében, azonos az egy évvel korábbival.

Az előző évekhez hasonlóan a legnagyobb kereslet a mézszammon-salétrom (MAS) iránt volt 2016 első félévében. A teljes műtrágyaforgalom 48 százalékát tette ki a MAS, 395 ezer tonnát adtak el belőle. A második legnépszerűbb termék, az ammónium-nitrát a teljes műtrágya-értékesítés 9,4 százalékát fedte le 2016 első félévében. A 18–20,5 százalék hatóanyag-tartalmú szuperfoszfát iránti kereslet a bázisidőszakhoz képest magas, 950 tonna, a káliumklorid-eladás pedig valamivel több mint 5 ezer tonna volt.

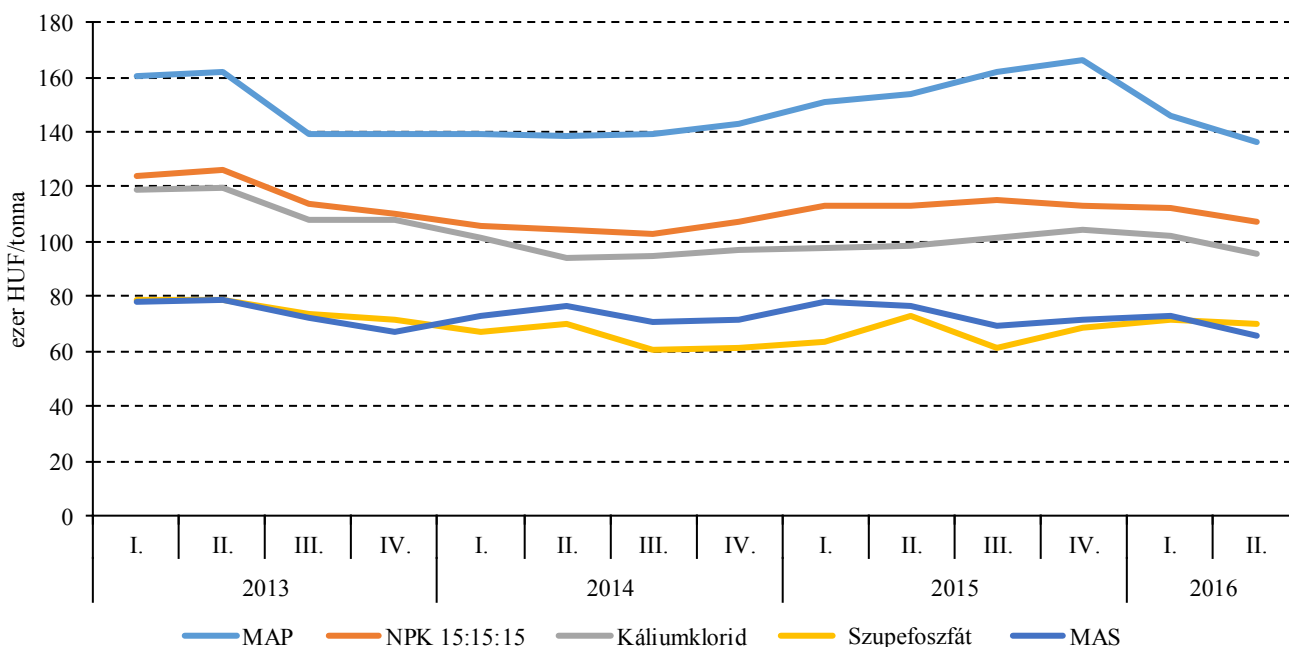
Az összetett műtrágyák iránti kereslet mérsékelte az első félévben. Az NPK 15-15-15-ös – a legnépszerűbb összetétel – 20 ezer tonnás mennyisége a teljes műtrágya-értékesítés 2,5 százalékát fedte le, de az eladott összetett műtrágyák 18 százalékát ez a szer tette ki. További jelentős mennyiségben eladott összetétel volt még 2016 első félévében az NPK 8-24-24 (18 ezer tonna), az NPK 16-16-16-os (7 ezer tonna) és az NP 12-52 (MAP) (5,3 ezer tonna). Részesedésük az összetett műtrágyák teljes eladásából rendre 16, 6, illetve 5 százalék volt 2016 első félévében.

4. ábra: A mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya mennyisége negyedévenként, természetes súlyban (2013–2016)

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Információs Osztály adatgyűjtése alapján

5. ábra: Néhány fontosabb műtrágya áfa nélküli átlagárának alakulása negyedévenként 2013 és 2016 között

Forrás: KSH-adatok alapján az AKI Agrárstatisztikai Információs Osztályán készült összeállítás

Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete

Magyarországon a gazdálkodók megközelítőleg 55 milliárd forint értékben vásároltak mezőgazdasági gépeket a 2016. január–júniusi időszakban, ezzel a mezőgazdasági gépforgalmazás értéke kismértékben meghaladta az előző év azonos időszakának gépértékesítését. Alkatrészekre 19,7 milliárd forintot fordítottak, így az alkatrész-értékesítés az elmúlt évek első félévének szintjén alakult.

A mezőgazdasági gépberuházások értékének 70 százalékát az erőgépek adták, ezen belül a traktorok 55 százalékos arányt képviseltek az idei év első hat hónapjában. Az erőgépek aránya 2015 azonos időszakában 65 százalék volt, amelynek 50 százalékát adták a traktorok.

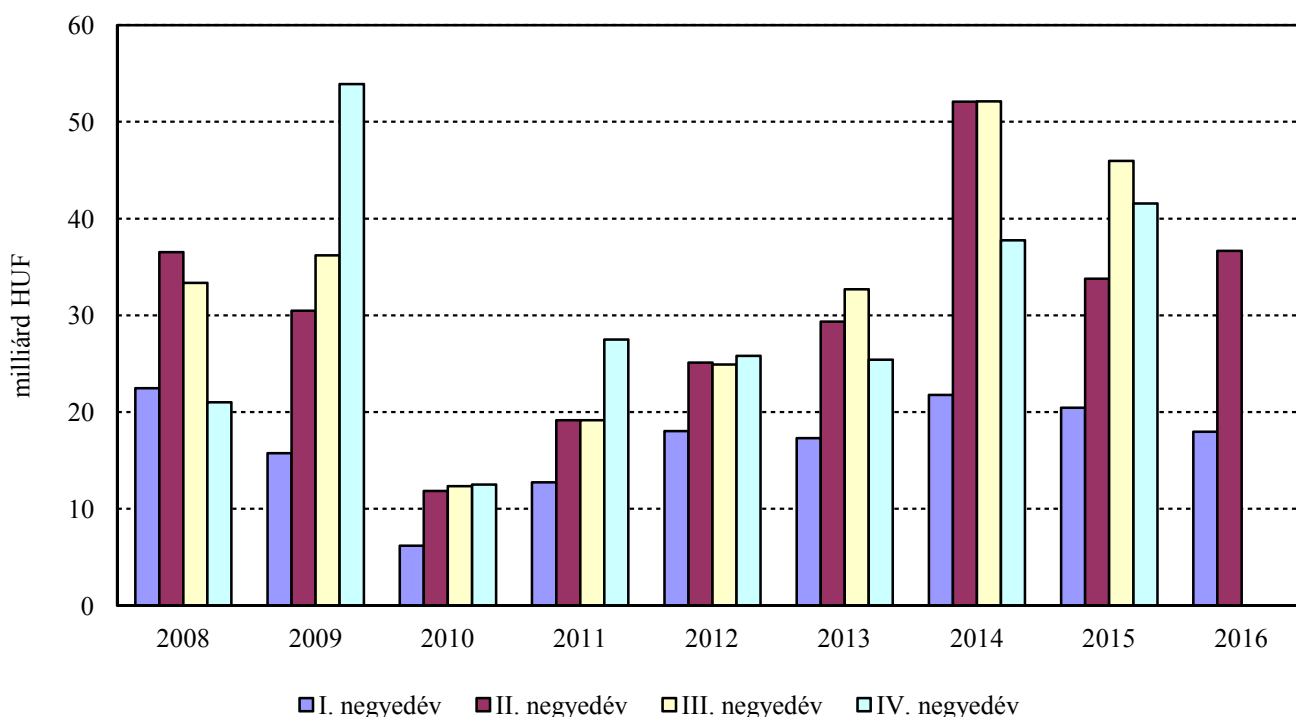
A mintegy 140 mezőgép-forgalmazó és -gyártó eladási jelentése alapján készült statisztikai felmérés sze-

rint az erőgépek és a munkagépek értékesítése összességében nőtt. A traktorok és kombájnok iránti kereslet kismértékben nőtt, a szalastakarmány-betakarítókból viszont közel kétszerannyi került eladásra, mint egy évvel korábban. Idén jobb beruházási időszak mutatkozik a nagy teljesítményű kombájnok esetében.

A világ és ezen belül Európa mezőgazdasági géppiacán a 2013-ig tartó növekedést 2014-ben és 2015-ben is csökkenés váltotta fel, ugyanakkor Magyarországon 2014-ben még folytatódott a piac bővülése, és rá egy évre esett vissza a mezőgép-forgalmazás, amely 2016. I. negyedévében is csökkenő tendenciát mutatott.

Magyarországon 2016. I. negyedévben a mezőgazdasági gépforgalmazás értéke 12 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdálkodók 18 milliárd Ft értékben vásároltak új mezőgazdasági gépeket, alkatrészekre 7,8 milliárd Ft-ot fordítottak, amely 6 százalékkal maradt el a 2015. I. negyedévi értéktől.

6. ábra: A forgalmazó szervezetek mezőgazdasági gépértékesítése mezőgazdasági végfelhasználóknak, 2008–2016

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Információs Osztály

Az erőgépeken belül a traktorok értékesítése a bázis-időszak szintjén alakult, 2016. január–márciusi időszakban 471 traktor – 9,4 milliárd Ft értékben – talált gazdára. A múlt év első félévében 1043 traktort értékesítettek

17,8 milliárd forint értékben, a 2016. január–júniusi időszakban 1050 traktor – 20,6 milliárd forint értékben – talált gazdára, és ebben az időszakban az értékesített traktorok 44 százaléka a 91–140 LE teljesítménykategóriába

tartozott. Csökkent a kereslet a 90 LE alatti traktorok iránt, míg az e fölötti teljesítménykategóriákban növekedés mutatkozott. A legnagyobb motorteljesítményű (300 LE feletti) traktorokból 52 darabot, 93 százalékkal többet értékesítettek, mint 2015 első félévében. A 261–320 LE közötti traktorokból pedig 40 darab, 29 százalékkal több került eladásra.

Gabonakombájnok esetében 198 darab új erőgép került forgalomba, ez 2 százalékos növekedés az előző év időarányos értékesítéséhez képest.

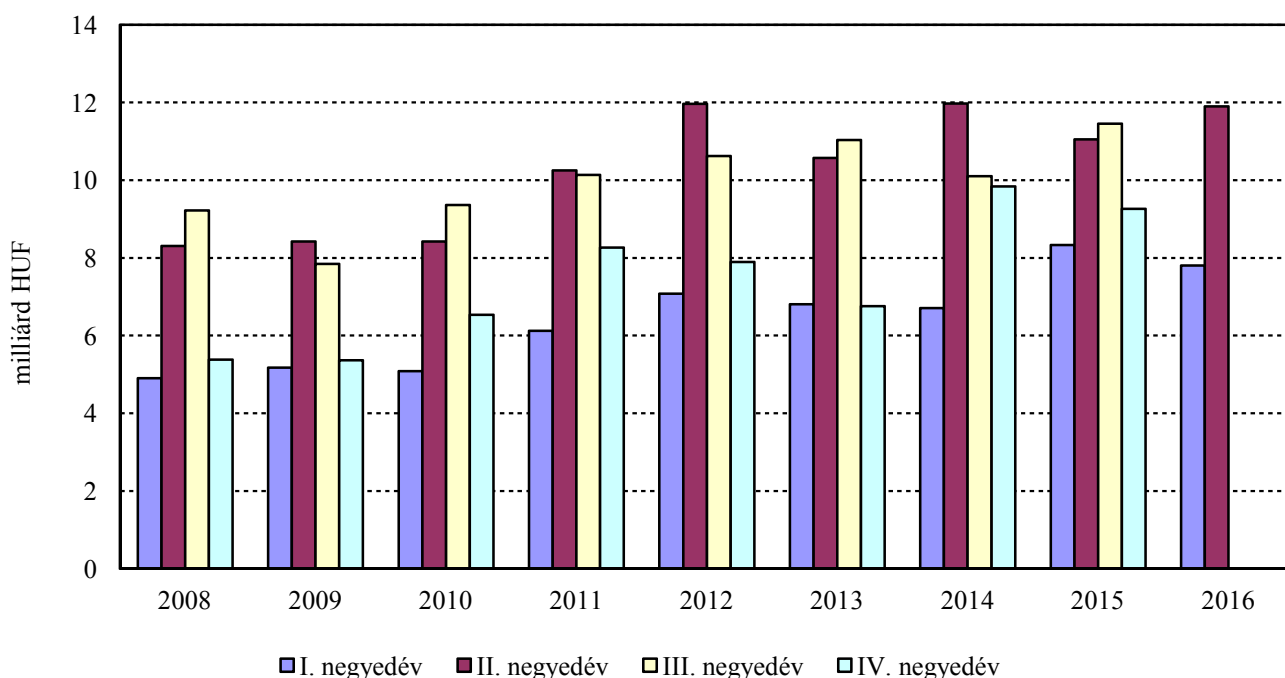
A legnagyobb teljesítménykategóriában viszont 21 százalékkal nőttek az eladások. Az értékesített kombájnok 78 százaléka (154 darab) 300 LE feletti teljesítmény-

nyel rendelkezik. A legtöbbet a Claas, a John Deer és a New Holland típusokból vásárolták a gazdaságok.

Önjáró rakodókból 11 százalékkal kevesebbet értékesítettek, ennek 71 százalékát adták a teleszkópos rakodók.

A munkagépek közül a szalasztakarmány-betakarítók értékesítése 91 százalékkal, a talajművelő gépek és a tápanyag-visszapótlási gépek értékesítése 3, illetve 21 százalékkal nőtt, viszont a mezőgazdasági célú szállítójárművek iránti kereslet 8 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól. Az új mezőgazdasági pótkocsik piacán az első félévben 17 százalékos visszaesés volt tapasztalható, 262 darabot értékesítettek, ami a szállító járművek 54 százalékát adta.

7. ábra: A mezőgazdasági gépkatrész-értékesítés alakulása (2008–2016)

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Információs Osztály

Őszi mezőgazdasági munkák helyzete 2016. október 10-én

Az október 10-i tárgyidőpontra vonatkozó operatív jelentések adatai alapján az őszi vetésű növények tervezett területe idén 1,7 millió hektár, és a terület 57 százalékán megtörtént a talaj-előkészítés. A tavaszi vetésű növények tervezett területe 2,0 millió hektár, melyeknél a talaj-előkészítési munkák 12 százalékon állnak.

Az őszi gabonafélék vetését 1,4 millió hektáron tervezik, és közel 390 hektáron, a tervezett terület 28 százalé-

kán végeztek a vetéssel október 10-ig. Az elvégzett-munka a tervezetthez képest a rozs vetésénél 68 százalék, az őszi árpánál 50 százalék, a tritikálénál 48 százalék, az őszi búzánál pedig 19 százalék volt. Az őszi búza (durumbúza nélkül) tervezett vetésterülete a tavalyihoz hasonló, 988 ezer hektár, amelyből 192 ezer hektáron fejeződött be a vetés. Az őszi búza esetében az ilyenkor szokásos szinthez képest némi elmaradás tapasztalható. Az őszi árpa vetése hozzávetőlegesen a korábbi éveknek megfelelő ütemben halad.

Őszi káposztarepce vetését az előző évinél mintegy

20 százalékkal nagyobb területen, 278 ezer hektáron terveztek a gazdák ebben az idényben, és október 10-re el is végezték a munkát.

A napraforgó betakarítása gyakorlatilag befejeződött, a vetésterület 99 százalékát learatták, összesen 622 ezer hektárról 1,85 millió tonna napraforgót takarítottak be. Az országos termésátlag 3,0 tonna/hektár, 20 százalékkal magasabb az egy évvel korábnál. A legalacsonyabb termésátlagot Zala megyéből (2,5 t/ha), a legmagasabbat Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből (3,6 t/ha) jelentették.

A burgonya-vetésterület 97 százalékán már betakarították a termést, a termésátlag 27,3 tonna/hektár, 11 százalékkal magasabb, mint 2015-ben. A legalacsonyabb termésátlagot Heves megyében (12 t/ha), a legmagasabbat Komárom-Esztergom megyében (37 t/ha) érték el a termelők.

A szója betakarítása is jól halad, az összesen 61 ezer hektáron vetett növény 69 százaléka került betakarításra október 10-ig 2,9 tonna/hektár termésátlaggal, amely

közel másfélszerese a tavalyinak.

A cukorrépa 16 ezer hektáros termőterületének negyedét takarították be. A cukorrépa eddigi hozama hektáronként 63,3 tonna, kb. 10 százalékkal meghaladja a 2015. évi eredményt.

A kukorica hazai 2016. évi termőterülete 1,1 millió hektár, amelyből október 10-ig 203 ezer hektárt, a teljes terület alig 20 százalékát aratták le. A 8,0 tonna/hektár termésátlag 40 százalékkal magasabb a 2015. évinél. Várhatóan idén 8 millió tonna feletti lesz a kukoricatermés, míg 2015-ben 6,6 millió tonna termett, egy évvel korábban, 2014-ben pedig minden idők legnagyobb termését takarították be, 9,3 millió tonnát. A vetőmag kukorica betakarítása a teljes terület (23 ezer hektár) 71 százalékán történt meg október 10-ig, a termésátlag 3,6 tonna/hektár.

A silókukorica betakarítása gyakorlatilag befejeződött, a termésátlaga közel 31 tonna/hektár, mintegy 25 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban.

6. táblázat: **Talaj-előkészítés és őszi vetés alakulása 2014–2016 között**

Talaj-előkészítés és vetés	Előírányzott munka			Elvégzett munka		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
TALAJ-ELŐKÉSZÍTÉS						
Őszi vetésű növények alá	1 724 288	1 631 707	1 694 458	1 039 341	1 044 515	972 071
Tavaszi vetésű növények alá	1 817 475	2 007 300	2 027 520	448 383	354 329	238 622
ŐSZI VETÉS						
Őszi vetés összesen	1 727 737	1 619 347	1 661 653	699 557	727 168	667 030
<i>Gabonafélék vetése</i>	<i>1 499 246</i>	<i>1 383 385</i>	<i>1 383 686</i>	<i>489 079</i>	<i>496 616</i>	<i>388 634</i>
Búza (durumbúza nélkül)	1 082 261	978 675	988 151	247 840	271 072	191 967
Durumbúza	18 800	16 629	20 789	5 305	6 659	7 126
Rozs	42 598	34 374	25 288	30 530	25 162	17 210
Tritikálé	132 085	114 962	97 287	66 621	52 489	46 473
Őszi árpa	223 502	238 745	252 171	138 783	141 234	125 858
Repce	1 727 737	235 962	277 967	699 557	230 552	278 396

Forrás: NAK-felmérés alapján AKI Agrárstatisztikai Információs Osztály

Piaci és egyéb támogatások

A piac szabályozását támogató intézkedésekre – „Agrárpiaci támogatások” és „Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok nemzeti része” – együttesen az előző év azonos időszak kiadásának 68,7 százalékát, 7,6 milliárd forintot fordítottak június végéig. A számottevő csökkenés hátterében a belpiaci intézkedések közül

a borászati ágazat támogatási összegének jelentős (81,8 százalékos) mérséklődése állt. A kiegészítő nemzeti támogatással működő programok uniós forrásból finanszírozott részére megvalósult kifizetés közel azonos volt a tárgyév megelőző év első féléve során folyósított összeggel. A programokra a hazai költségvetésből 14,3 százalékkal kevesebb támogatási összeget fizettek ki a 2015. évhez képest. A külpiaci intézkedésekre továbbra sem történt kifizetés a vizsgált időszakban.

7. táblázat: **Piaci és egyéb támogatások, 2015 és 2016**

	millió HUF	
Jogcím	2015. II. negyedév	2016. II. negyedév
Agrárpiaci támogatások	6 145	3 385
Belpiaci intézkedések	6 345	3 387
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok uniós része	2 906	2 796
<i>Magyar Méhészeti Nemzeti Program</i>	149	123
<i>Iskolatejprogram</i>	492	364
<i>Iskolagyümölcs-program</i>	767	1 135
<i>Egyes speciális szövetkezők támogatása</i>	1 226	862
<i>Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása</i>	273	311
Cukorilleték kiegyenlítő kamat	191	0
Borászati ágazat támogatása	3 248	591
Külpiaci intézkedések	0	0
Intervenciós költségek	-200	-2
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok nemzeti része	4 889	4 190
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	149	123
Iskolatejprogram	2 397	1 899
Iskolagyümölcs-program	741	1 169
Egyes speciális szövetkezők támogatása	1 444	868
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	157	130
Összesen	11 034	7 575

Megjegyzés: Az agrárpiaci támogatások között szerepeltetett intervenciós költségek negatív értéke az elutasítás miatt befizetett, illetve a téves kiutalás miatt visszaszedett összegekből adódott.

Forrás: FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Nemzeti támogatások

A nemzeti költségvetésből finanszírozott támogatásokra összességében 57,8 milliárd forintot folyósítottak. Ezen összeg 14,5 milliárd forinttal múlta felül a 2015. év június 30-ig megvalósult kifizetéseket. A növekedés jelentős részben a „Folyó kiadások és jövedelemtámogatások” jogcímeire kifizetett összeg 9,2 milliárd forintos bővülésének köszönhető. Ezt főként a 2016-ban megjelent jogcímek, a Tenyészkoca állatjóléti támogatás (4,0 milliárd forint), az Ideiglenes rendkívüli tejtámogatás (3,0 milliárd forint) és a Tejtermelők ideiglenes rendkívüli támogatásához kapcsolódó mezőgazdasági csekély összegű támogatás (3,3 milliárd forint) keretében folyósított összeg képezte. Emellett a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott nemzeti támogatás 1,7 milliárd forintos növekedése kiemelésre méltó. Továbbá a baromfi és sertés állatjóléti támogatásokra szintén nagyobb támogatási összeget fizettek ki a 2015. évhez képest.

Az átmeneti nemzeti támogatások (továbbiakban ÁNT) a nemzeti forrásból finanszírozott összeg 61,6 százalékát tették ki 2015 első félévében. Ez az arány 40,2 százalékra módosult a tárgyévben. Az ÁNT összes támogatáson belüli aránya mellett az összege is csökkent 3,4 milliárd forinttal a vizsgált időszakban, amelyet nagyrészt az anyatehén-támogatás 2,3 milliárd forintos és az anyajuhtartás de minimis támogatásának 2,0 milliárd forintos mérséklődése eredményezett. Ezzel ellentétben a Burley és a Virginia dohányágazat támogatása összességében 2,3 milliárd forinttal gyarapodott. Az ÁNT jogcímei közül a Nemzeti tejtámogatás említésre méltó, hiszen a támogatási összeg több mint felét, 60,8 százalékát adta az első félévben.

A Nemzeti agrárkarenyhítési rendszerben kifizetett összeg 4,8 milliárd forinttal, a „Tanyafejlesztés” intézkedéseire folyósított támogatás közel 250,5 millió forinttal bővült a tárgyévet megelőző év azonos időszakához viszonyítva.

8. táblázat: Nemzeti támogatások, 2015 és 2016

	millió HUF	
Jogcím	2015. II. negyedév	2016. II. negyedév
Folyó kiadások és jövedelemtámogatások	40 686	49 902
ebből		
Átmeneti nemzeti támogatások	26 684	23 270
Baromfi állatjóléti támogatás	2 670	2 958
Sertés állatjóléti támogatás	3 279	3 920
Tenyészkoca állatjóléti támogatás	–	4 026
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése	4 238	4 637
Állati hulla ártalmatlanítási támogatása	1 878	1 733
Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)	251	254
Ideiglenes rendkívüli tejtámogatás	–	2 966
Tejtermelők ideiglenes rendkívüli támogatásához kapcsolódó mezőgazdasági csekély összegű támogatás	–	3 331
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás	117	1 695
Agrárfinanszírozás kamattámogatása, kezesi díjtámogatása	1 014	561
Mezei őrszolgálat	311	427
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	229	42
Nemzeti agrárkarenyhítés	1 216	6 058
Tanyafejlesztés	571	822
Egyéb nemzeti támogatások	615	995
Nemzeti támogatások	43 318	57 819

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

II. Mi történt az agrárgazdaságban?

A második fejezetben az elmúlt három hónap főbb agrárgazdasági híreit közöljük egy-egy bekezdés erejéig.

Hogan megerősítette, hogy magasabb kivonási árak kerülnek meghatározásra a zöldség-gyümölcs szektorban

Phil Hogan uniós agrárbiztos megerősítette egy szeptember végi megbeszélésen, hogy kezdeményezi a gyümölcs- és zöldségágazatban meghatározott piackivonási árak növelését. Ez az intézkedés a termelők számára szolgál védőhálóként az utóbbi időben történt áreséssel szemben. Az agrárbiztos tervei szerint a kivonási ár az elmúlt 5 év átlagos piaci árának 30 százalékaról 40 százalékra emelkedik, ha a termés ingyenes szétosztásra kerül (pl.: jótékonykodásból vagy iskolák, öregek otthona számára). Más rendeltetésű értékesítés esetén (például takarmányozás, komposztálás vagy desztilláció) az elmúlt 5 év átlagának 20 százalékaról 30 százalékra emelkedik a kivonáshoz meghatározott ár. Az ingyenes szétosztáshoz elkülönített keret 100 százalékban EU-s forrásból származik, míg a más rendeltetésű kivonáshoz felhasznált források 50 százalékát az EU, másik 50 százalékát a termelői szervezetek fedezik. A jogi aktusok kidolgozása még nem ért véget, de a kiszivárgott tervezet szerint magasabb maximális támogatásban részesül 16 termék. A jelenlegi gyümölcs- és zöldségtámogatási program előírásait módosító szabályozási szöveget várhatóan október végén/november elején teszik közzé és 2017 elején lép hatályba. Mivel ez egy jogi aktus, szavazás nem valószínűsíthető. Jelenleg egy ezzel párhuzamos intézkedés van hatályban (2017. június 30-ig van meghosszabbítva), amely rendkívüli átmeneti támogatást kínál egyes gyümölcs- és zöldségtermelőknek az Oroszországba irányuló exportkorlátozások miatt. A Freshfel képviselői pozitívan, „egy jó irányba tett lépésként” értékelték a bejelentést. Ugyanakkor szerintük a rendszerbe bevont termékek mennyiségétől függ az intézkedés sikere, különösen az alma- és körtetermelők esetében, miután ezen termékeknél tapasztalhatók nagy mennyiségű feleslegek, amik nyomást gyakorolnak a piacra. Hozzá tették, hogy „az európai termelők még mindig az orosz piacok elvesztésének terhei alatt szenvednek, korábban ez 2,2 millió tonna gyümölcsexportot jelentett (közte 800 ezer tonna alma és 300 ezer tonna körte).

Forrás: Agra Facts

A Bíróság elítélte az EU biodízeladóját.

Az EU Törvényszéke elítélte az Argentínából és Indonéziából származó biodízelt kivett dömpingellenes vámkokat. A döntés szerint az EU nem alapozta meg megfelelő módon azt a vádját, miszerint az exportáló országok adói tisztességtelen előnyt okoznak a piacon. Az EU 2013-ban vetette ki a dömpingellenes vámkokat arra hivatkozva, hogy az Argentínában és Indonéziában életbe lépő szójababra és pálmaolajra vonatkozó vámkok a biodízel exportját részesítették előnyben az alapanyagexport helyett. Az EU szerint az argentin és indonéz adók ahhoz is hozzájárultak, hogy a biodízel-előállításához felhasznált alapanyaghoz mesterségesen alacsony áron lehessen hozzájutni. Azonban a Törvényszék vizsgálata szerint nincsenek olyan bizonyítékok, amik megfelelően alátámasztanák az EU által megfogalmazott vádat. Az EU biodízel-előállítókat képviselő szervezete, az Európai Biodízel Tanács abban bízik, hogy a fellebbezés sikeres lehet és elősegítheti az adószabályok megváltoztatását. Az adók azonban érvényben maradnak az EU fellebbezésének folyamata alatt is.

Forrás: Agra Facts

EU–Kanada megállapodás

Német akadályokat hidalt át az EU–kanadai megállapodás: a Németországi Szociáldemokrata Párt (SPD) kétharmada támogatná az EU–Kanada közötti kereskedelmi megállapodást (CETA). Ez megnyithatja az utat ahhoz, hogy a tagországok októberben megadják a zöld jelzést a megállapodás megkötéséhez, mindezt azelőtt, hogy az EU megkötné Ottawával a megállapodást az október 27-i tanácskozáson. A párt wolfsburgi gyűlésén a tagok támogatták Sigmar Gabriel (pártelnök, gazdasági miniszter) előterjesztését, ami a megállapodás támogatását irányozza elő. A gazdasági miniszter kiemelte, hogy ez az egyezmény jelentősen eltér az USA-val kötendő és egyelőre megrekedt egyezménytől. A kanadai kereskedelmi miniszter, Crystia Freeland is ellátogatott az eseményre és jelenlétével demonstrálta a megállapodáshoz szükséges támogatás fontosságát. A szavazás közben számos német városban tüntetések voltak, amelyekben az aktivisták aggodalmukat fejezték ki többek között a megállapodás környezetre és élelmiszer-biztonságra gyakorolt hatásával

kapcsolatban. Hatalmas tüntetések voltak Brüsszelben is szeptember 20-án. A szavazás megelőzi a kereskedelmi miniszterek informális találkozóját, amire Pozsonyban került sor (szeptember 22–23.). Az informális tanácskozáson a miniszterek azokról az előzetes lépésekről hoztak döntést, amelyek a Kanada és az EU között kötetendő megállapodást előznék meg. Továbbá asztalra kerülnek az EU és az USA közötti kereskedelmi tárgyalás részletei is. Mathias Fekl francia kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a találkozón megvitátná az EU és az USA közti tárgyalások lezárását. A szocialista európai parlamenti képviselők még egyeztetéseket folytatnak, hogy támogassák-e a paktumot. Az EU számára egy 18 500 tonnás sajtmennyiséget lefedő vámkontingest, illetve bor-, pék-, tézsta- és csokoládétermékekhez való nagyobb hozzáférést eredményezne a paktum. Ezzel párhuzamosan az EU elfogadna egy 50 000 tonnáról szóló marhahús vámkontingest Kanada számára. Az EU szeretné, hogy a kanadai egyezmény mintaként szolgáljon az USA-val kötetendő megállapodáshoz.

Forrás: Agra Facts

Az agráros parlamenti képviselők a munkahelyteremtésre helyeznék a KAP fókuszát

Az AGRI parlamenti képviselői az EU-t arra ösztönözték, hogy több figyelmet szenteljen a munkahelyteremtésnek a mezőgazdaságban. Ez azzal érhető el, ha több erőforrást különítenek el a kis- és közepes méretű gazdálkodók számára. A forrásokat a magasabb kapcsolt támogatásokon, a mikrofinanszírozás lehetőségeinek bővítésén, illetve a rövid élelmiszerláncok promócióján keresztül lehetne növelni. Eric Andrieu (FR, S&D) irányítása alatt készült el az az egyébként kötelező érvénnyel nem bíró, de 39-ből 32 képviselő támogatását élvező jelentés, amelyben a parlamenti képviselők arra hívják fel a figyelmet, hogy a KAP legitimációját a mezőgazdaság növekvő munkahelyteremtési potenciáljára célszerű helyezni. „Az új KAP-nak vissza kell szereznie a legitimációját és megoldást kell kínálnia a munkaerőpiaci kihívásokra” mondta Andrieu. A riport szerint a mezőgazdasági munkaerőinput közel negyede veszett el a 2005–2014 közötti időszakban az ágazatban. További igény, hogy a gazdálkodók könnyebben juthassanak termőföldhöz, illetve egyszerűsödjenek a minőségi tanúsítványok és jobb piacmenedzsment eszközök – úgymint biztosítási rendszerek – álljanak rendelkezésre. A parlament várhatóan

az október 24–27. között Strasbourgban sorra kerülő plenáris találkozón szavaz a jelentésről.

Forrás: Agra Facts

A környezetvédelmi miniszterek zöldutatót adtak a párizsi klímamegegyezésnek.

Az EU környezetvédelemért felelős miniszterei elfogadták a párizsi klímamegegyezés ratifikációját egy rendkívüli tanácsi ülésen Brüsszelben szeptember 30-án. A világ vezetői által tavaly decemberben kidolgozott megállapodás ezzel egy lépéssel közelebb került a hatálybalépéshez. Miután az Európai Parlament jóváhagyta a tervezetet az október 4-i strasbourgi plenáris ülésen, a Tanács formálisan is elfogadhatja a döntést. Az Európai Bizottság elnöke, Jean-Claude Juncker üdvözölte az újabb lépést, ami a CIP 21 klímapakum elfogadásához vezet. Az egyezmény célja, hogy csökkentse a fosszilis üzemanyagokból származó szén-dioxid-kibocsátást és ezzel megállítsa a globális felmelegedést. Juncker nyilatkozatot tett közzé, amiben örömeinek ad hangot, hogy „a nemzetállamok döntést hoztak, hogy közösen írjanak történelmet az első minden országra kiterjedő klímamegegyezés megkötésével”. A klímáért felelős EU-s biztos, Miguel Arias Canete aláhúzta, hogy „elértük azt a kritikus pontot, amikor a Párizsban tett ígéreteket a nemzeti politikákba is átültessük”. Szeptember végéig 61 ország (köztük az USA és Kína) ratifikálta az egyezményt. Ezek az országok az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának 48 százalékáért felelősek. India is valószínűleg ellátja kézjegyével a megállapodást. A paktum 30 nappal azután lép érvénybe, amikor legalább 55 olyan ország aláírja a megállapodást, amelyek az ÜHG-kibocsátás 55 százalékáért felelnek. Az EU olyan javaslatokat tett le az asztalra, amelyek a Párizsban vállalt ígéreteinek megvalósítását segítenék elő: 2030-ra 40 százalékkal csökkenteni az ÜHG-kibocsátását és felgyorsítani az alacsony szénigényű gazdaság kialakítását, többek között éves felső ÜHG-kibocsátás-limitet szabna a tagországok számára a 2021 és 2030 közötti időszakra például a közlekedésre, építőiparra, mezőgazdaságra, hulladékkezelésre. A klímabeszámoló következő állomása Marrakeshben (Marokkó) kerül megrendezésre november 7. és 18. között.

Forrás: Agra Facts

III. Szemelvények az AKI munkáiból

Ebben a fejezetben az AKI gondozásában megjelent tanulmányok, háttéranyagok, agrárgazdasági információk fontosabb megállapításait ismertetjük.

Az agrár-kockázatkezelési rendszer működésének értékelése 2014

Kedvezően alakultak az időjárási feltételek 2014-ben, az egész országra kiterjedő káresemény, amely a gazdák jelentősebb csoportja tekintetében súlyos, 30 százaléknál nagyobb hozamérték-csökkenést eredményezett volna nem volt. Az I. pilléren belül a szántóföldi növények és az ültetvények lefedettsége szinte teljes, 90–100 százalék körüli, míg a zöldségféléknél igen eltérő, 4–100 százalék közötti volt. A II. pillér esetében a díjtámogatott biztosításokkal lefedett terület a legtöbb szántóföldi növény esetében elérte vagy meghaladta a 20 százalékot, az ültetvénykultúráknál 1-13 százalék közötti volt a tárgyévben. A főbb zöldségfélék esetében rendkívül nagy eltérések mutatkoznak a biztosítottság növekedése és területi lefedettsége között. Az I. pillérmél 2014-ben a kedvező időjárási feltételek következtében a kárbejelentések száma 60 százalékkal, a bejelentett területek pedig 70 százalékkal csökkentek az előző évi értékekhez képest. Az I. pillérben a legnagyobb területet érintő káresemény a belvízkár volt, és továbbra is a kukoricára, napraforgóra és az almára igényelték a legnagyobb összegű kárenyhítő juttatást. A II. pillérben a jég-, aszály-, árvíz-, tűz-, tavaszi fagy- és viharkár térítésére került sor, és a kukorica, a búza, az alma és a kajszi káraitra fizették ki a biztosítók a legnagyobb kártérítési összegeket. A kárhányadok az I. pillér esetében jelentősen csökkentek. A szántóföldi kultúráknál az előző évi 10 és 80 százalék közötti kárhányadok 1-40 százalék közötti kárhányadértékekre mérséklődtek. A II. pillérben az „A” típusú biztosítás kárhányada 30 százalékot, a „B” típusú biztosításé 2-3 százalékot, a „C” típusú biztosításé pedig 10 százalékot csökkent az előző évi kárhányadértékekhez viszonyítva. A II. pillérben a biztosítási díjtételek 2013-ról 2014-re gyakorlatilag nem változtak sem az „A”, sem a „B”, sem a „C” biztosítások esetében. Az I. pillér esetén továbbra is megfigyelhető, hogy kárenyhítő juttatásban elsősorban a kisebb, zöldség-gyümölcs termelő, kedvezőtlenebb természeti adottságú területeken gazdálkodó üzemek részesültek. A II. pillérmél az alacsony kárhányadok miatt a termelői díjbefizetések összege jelentősen meghaladta a

biztosítói kárkifizetések összegét. Mivel a termelőket 2014-ben nem érte jelentős károsodás, ezért mind a Kárenyhítési Alapban, mind a biztosítók tartalékalapjaiban nőttek a tartalékok, melyek egy esetleges kedvezőtlen év esetén a termelők rendelkezésére bocsáthatók. Javasolt a rendelkezésre álló támogatások hatékony felhasználása érdekében a biztosítási konstrukciókon változtatni oly módon, hogy azon növénykultúrák esetében legyen magasabb a díjtámogatás intenzitása, ahol erre a magasabb díjak és a gyenge penetráció miatt szükség van, míg azon kultúrákban, ahol alacsonyak a díjak és kedvező a penetráció, javasolt a díjtámogatás csökkentése. Megfontolandó a jelenlegi biztosítási díjak revíziója, csökkentése, ami növelheti a kockázatközösséget is. (Agrárgazdasági Információk sorozat.)

Az élelmiszeripar pénzügyi helyzetének vizsgálata

Az elemzés az élelmiszeripar pénzügyi helyzetét vizsgálja az ágazatba tartozó vállalkozások mérleg- és eredményadatai alapján. A vizsgálat az ágazati szintű helyzetfeltárás mellett kiterjed a főbb alágazatok, illetve szakágazatok áttekintésére, valamint az egyes méretkategóriák szerinti vizsgálatra. A vizsgálat eredményeképpen az élelmiszer-feldolgozás pénzügyi helyzetét illetően meglehetősen negatív kép rajzolódik ki. A vizsgált mintegy tízéves időszak (2003–2013) tőkekivonással, eladósodással, piacvesztéssel, az élelmiszeripari vállalkozások elaprózódásával, a jövedelmezőség romlásával írható le. Az élelmiszeripar az elmúlt időszakban fokozatosan kettős szorításba került. Az egyik oldalon az ágazati szereplők a világpiaci árak által determinált alapanyagár-növekedéssel szembe-sültek, s ezt a növekedést a másik oldalon termékeik árai-ban csak nagyon korlátozottan tudták érvényesíteni a stagnáló-szűkülő fogyasztás és a gyenge fizetőképes kereslet mellett. Magyarországon az élelmiszeripar nem rendelkezik a fejlesztéshez szükséges erőforrásokkal, fejlődéséhez külső segítség elengedhetetlen. Mélyebben és részletesebben vizsgálva az ágazat pénzügyeit megállapítható, hogy a negatív tendenciák nem érintettek egyformán minden al-és szakágazatot, bár a kivételek száma kevés. (Agrárgazdasági Információk sorozat.)

A Tesztüzemi Információs Rendszer eredményei 2014

A kiadvány 1608 egyéni gazdaság és 374 társas vállalkozás feldolgozott adatait tartalmazza. A mintavételre kijelölt gazdaságok üzemtípus, méret és gazdálkodási forma szerint reprezentálják a magyarországi árutermelő mezőgazdasági vállalkozásokat (közel 110 ezer gazdaságot). Országos szinten tekintve az árutermelő egyéni gazdaságok az összes nettó hozzáadott érték 51,4 százalékát, a társas vállalkozások pedig a 48,6 százalékát állították elő. Az előző év is hasonló arányú megoszlást mutatott.

A mezőgazdaság jövedelmezősége 2014-ben jelentősen növekedett, a nettó hozzáadott érték országos szinten 8 százalékkal bővült. Az egyéni gazdaságok adózás előtti eredménye 3 százalékkal (141,8 ezer forint/hektár), a társas gazdaságoké 20 százalékkal lett magasabb (93,24 ezer forint/hektár).

2014-ben a legnagyobb mértékben a sertésartóknak (90 százalékkal), a baromfitartóknak (25 százalékkal), a tejelő tehenészeteknek (24 százalékkal) és a vegyes gazdaságoknak (28 százalékkal) nőtt a jövedelme, de a szántóföldi növénytermesztők, valamint a húsmarha- és juhtartók jövedelme is kedvezően változott (8, illetve 12 százalékkal növekedett).

Legnagyobb mértékben – 53 százalékkal – a szőlőtermesztő gazdaságok jövedelme csökkent. Jelentős mértékben, 35 százalékkal csökkent a gyümölcsstermesztők, illetve 12 százalékkal a szabadföldi zöldségtermesztő gazdaságok jövedelme. A zöldségajátató gazdaságok jövedelme kisebb mértékben, csak 6 százalékkal esett vissza. (Agrárgazdasági Információk sorozat.)

A fontosabb termékpályák piaci folyamatai 2015

A kiadvány a fontosabb termékpályák 2015. évi piaci folyamatait mutatja be, elsősorban az ártrendeken keresztül. Az összeállítás az Agrárgazdasági Kutató Intézet Piaci Árinformációs Rendszerének adataira, valamint a különböző magyarországi és nemzetközi forrásokból származó árinformációkra és adatokra támaszkodik. Az étkezési búza termelői ára nem változott számottevően (48,5 ezer forint/tonna), a takarmánybúzáé 6 százalékkal, 44,7 ezer forint/tonnára emelkedett 2015-ben az előző évihez képest. A takarmánykukorica termelői ára az egy évvel ko-

rábban kissé meghaladta, 41,5 ezer forint/tonna volt. A napraforgómag a 2014. évinél átlagosan 13 százalékkal volt drágább (108 ezer forint/tonna), a repcemag termelői ára pedig 10 százalékkal, 112 ezer forint/tonnára emelkedett 2015-ben az előző évihez képest. Magyarországon 813 ezer tonna cukorrépát szedtek fel 2015-ben, ami 23,8 százalékos csökkenést jelent a 2014. évihez képest. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan 2015-ben is követték az uniós árak tendenciáját. A vágósertés termelői ára 428 forint/kilogramm hasított meleg súly volt, 10,3 százalékkal múlva alul az egy évvel korábbi átlagárat. A vágócsirke élősúlyos termelői ára 5 százalékkal, 261 forint/kilogrammmra csökkent 2015-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A vágómarha termelői ára 2 százalékkal emelkedett 2015-ben a 2014. évi átlagárhoz képest. A vágóbárány termelői ára 1,5 százalékkal, a nyerstejé 22 százalékkal csökkent. A zöldségfélék és a gyümölcsök termelése egyaránt csökkent, ugyanakkor termelői ára 30 százalékkal emelkedett 2015-ben. A földrajzi jelzés nélküli (FN) borok és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott borok feldolgozó értékesítési ára 6 százalékkal volt magasabb 2015-ben, mint egy évvel korábban. (Agrárgazdasági Információk sorozat.)

A magyarországi élelmiszeripar helyzete és jövőképe

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) Élelmiszerlánc Kutatási Osztályán készült tanulmány tízéves időintervallumot elemezve rámutatott, hogy 2003 és 2013 között csaknem 1000 milliárd forinttal nőtt a hazai élelmiszeripar nettó árbevétele, viszont változatlan áron 360 milliárd forinttal csökkent, amely főleg a belföldi értékesítés visszaesése (–631 milliárd Ft) miatt következett be. A belpiaci értékesítés csökkenésének oka az alacsony fizetőképes kereslet, amelyet jól szemléltet az egy főre jutó reáljövedelem és a napi fogyasztási cikkek forgalmának együttmozgása. A hazai vásárlóerő nemzetközi összehasonlításban is alacsonynak tekinthető. Az Eurostat adatai alapján, csupán Bulgáriában alacsonyabb az egy főre jutó élelmiszerekre és nem alkoholos italokra fordított éves kiadások alakulása. Kedvező tendencia, hogy az export növekedett 2003 és 2013 között, habár ez főként a nem klasszikus élelmiszercsoportoknak (pl. bioetanol, hobbiállat-eledel, dohánytermék) köszönhető. A kialakult nehézségekre az élelmiszeripar munkaerő-leépítésével, illetve a beruházások csökkentésével reagált. A ta-

nulmány rámutat, hogy nemzetközi szinten komoly technológiai lemaradással küzdenek a hazai élelmiszeripari cégek, melynek számos oka között említhető a forráshiány, a valós kényszer hiánya (relatív olcsó munkaerő), valamint különböző menedzsmentproblémák (pontatlan elképzelések a kapacitáskihasználásról, hatékonyságról, korszerűségről). A hazai élelmiszeripar nehéz helyzetéért külső (alacsony fizetőképes kereslet, makrogazdasági tényezők), illetve belső okok (elmaradó technológiai fejlesztések, innovációs készség hiánya) egyaránt felelőssé tehetők. A kiút keresése azért is nehéz, mert sok múlik a szereplők által nem befolyásolható tényezőkön, viszont a termékpályában való gondolkodás hiánya is nehezíti a fejlesztést. Megoldást kell és lehet találni például a pontos tervezéssel, a termékpályaszintű kapcsolatok elmélyítésével, a támogatási lehetőségek hatékony felhasználásával, megfelelő szabályozási környezet kialakításával, a piaci alkalmazkodóképesség növelésével, illetve a kutatás és a piaci szereplők szorosabb együttműködésével.

A magyar baromfiágazat külkereskedelmi kapcsolatai és lehetőségei

A Pannon Egyetem Georgikon Kara 2016. szeptember 29–30-án rendezte a LVIII. Georgikon Napok nemzetközi tudományos konferenciát. Az 1958 óta évente megszervezésre kerülő rendezvényen idén is több AKI-s munkatárs vett részt, így például az Agrár- és vidékgazdaság szekcióban a magyar baromfiágazat külkereskedelmi kapcsolatairól és lehetőségeiről hallhattak előadást a résztvevők, amelyben elhangzott, hogy hazánk baromfihús-önellátottsága (145%) az unión belül is kimagasló, az ágazat erős exportorientáltsága ezért megkülönbözteti más állattenyésztő ágazatoktól. A KSH adatai szerint a baromfihús és baromfitermékek kivitele összesen 797 millió euróra rúgott 2015-ben és az élelmiszer-gazdasági export értékéhez 10,4 százalékkal járult hozzá. A kivitel 257 százalékkal haladta meg az import mennyiségét, illetve az értékét 420 százalékkal az elmúlt évben. A baromfiágazat kivitelének szerkezetét több termékcsoporthoz (tojás, élő baromfi, baromfihús, toll) alkotja, melyek nemcsak a mennyiség és az érték tekintetében különböznek, hanem a feldolgozottság mértékében is. Az ágazat vezérterméke a baromfihús, amely a kivitel tekintve a kukorica és az állati takarmány után a harmadik legnagyobb értékben exportált termék a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek között. A baromfiágazat

215 ezer tonna baromfihúst és belsőséget értékesített a világpiacon (főleg az EU-ban) 2015-ben, összesen 517 millió euró értékben, ez a teljes ágazati export 65 százalékát jelentette. A hússok termékszerkezetét a tyúkfélék termékei határozzák meg leginkább, de értékben kifejezve jelentős a víziszárnyasok (liba- és kacsadarabok, illetve -belsőségek) kivitele is. Az ágazat főbb exportcélországai Ausztria, Németország és Románia, értékben kifejezve ezekbe az országokba irányult a teljes ágazati kivitel közel 45 százaléka 2015-ben. Pozitívumként értékelhető, hogy a baromfitermékek kivitelében magas a feldolgozott termékek aránya és a tollpiac is bővülést mutat az elmúlt évek távlatában. A jövőt tekintve Magyarország exportpiaci helyzetének kedveznek a nemzetközi prognózisok, de számolni lehet Oroszország és Ukrajna európai és közel-keleti jelenlétével is a brojlerek szektorban, amely Magyarország számára bizonyos exportpiacok szűkülését jelentheti. Hosszú távon a fogyasztói árak alakulásának és az egészségtudatosabb életmód elterjedésének köszönhetően a baromfihús-fogyasztás további növekedése várható.

A hazai szántóföldi növénytermesztés munkaerő-gazdálkodásának helyzete és kilátásai

A szántóföldi növénytermesztés munkaerő-gazdálkodásának helyzetét európai uniós és az üzemek méretcsoporthoz szerinti összehasonlításban vizsgálták a szerzők. A gazdálkodás eredményei alapján az ágazat pénzügyi helyzete kedvező, a foglalkoztatás színvonala stabil. Az európai uniós összehasonlítás alapján a munkaerő-felhasználás kedvező, a fajlagos munkaerő-lekötés alacsony, azonban a munkatermelékenységben, így a munkajövedelemben és a bérekben is jelentős a lemaradás az élvonaltól. Az üzemcsoportos vizsgálat szerint a nagyobb méretű üzemek viszonylag kedvezőbb munkatermelékenysége a szolgáltatási tevékenységük kiterjedtségével magyarázható. A szántóföldi ágazat a mezőgazdasági munkaerő negyedét (115,8 ezer ÉME) közvetlenül alkalmazza, míg az értékláncban az inputok beszerzésével mintegy 23,5 ezer fő, az élelmiszeriparban pedig közel 28 ezer fő alkalmazásához közvetetten járul hozzá. További kutatási feladat a témakörben a logisztikai feladatok munkaerő-szükségletének felmérése, lehatárolása lehet. (Szerző: Biró Szabolcs, Gazdálkodás 2016. 4. szám.)

IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok

Az Agrárgazdasági Figyelő negyedik fejezete táblázatokból áll, éves adatok összeállítását tartalmazza és az elmúlt – jellemzően három – évek összehasonlítását teszi lehetővé. Ez a rész állandó szerkezetű és minden negyedévben a legfrissebb adatok megjelenésének függvényében módosul.

9. táblázat: **A mezőgazdaság aránya a nemzetgazdaságban (2013–2015)**

Év	A mezőgazdaság részaránya			Élelmiszer-ipari termékek, ital, dohányáru részaránya	
	GDP- termelésben	beruházásban	foglalkoztatott- ságban ^{a)}	foglalkoztatott- ságban	exportban ^{b)}
	folyó áron, %		%	folyó áron, %	
2013	3,8	5,9	4,7	3,3	8,1
2014	3,8	5,9	4,6	3,5	9,0
2015	3,0	4,2	4,8	3,3	8,5

^{a)} A munkaerő-felmérés adatai (erdőgazdálkodással együtt).

^{b)} SITC (ENSZ-nómenklatúra) szerint. Nem tartalmazza az olajos magokat, állati olajokat és zsírokat, növényi olajat és zsírt, feldolgozott állati és növényi melléktermékeket.

Forrás: KSH, AKI

10. táblázat: **Foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint (2014–2016)**

Megnevezés	2014		2015		2016	
	április–július					
	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%
Mezőgazdaság	187,3	98,0	206,4	110,2	224,2	108,6
Ipar	1 241,8	108,1	1 264,5	101,8	1 300,0	102,8
Élelmiszeripar	141,5	111,7	139,8	98,8	140,8	100,7
Nemzetgazdaság	4 141,7	104,8	4 259,3	103,1	4 259,3	103,4

Forrás: KSH

11. táblázat: **Agrár- és vidékfejlesztési támogatások összege és forrásai (2014–2016)**

millió HUF

Forrás	Támogatások		
	EU-s	hazai	összesen
2014			
Nemzeti támogatások	–	98 938	98 938
EU társfinanszírozású támogatások	279 328	103 419	382 747
Közvetlen EU kifizetések	398 518	–	398 518
Összesen	677 846	202 357	880 203
2015			
Nemzeti támogatások	–	82 790	82 790
EU társfinanszírozású támogatások	206 299	82 793	289 092
Közvetlen EU kifizetések	402 085	–	402 085
Összesen	608 383	165 583	773 966
2016. évi aktuális előirányzat			
Nemzeti támogatások	–	86 069	86 079
EU társfinanszírozású támogatások	94 410	27 833	122 243
Közvetlen EU kifizetések	483 504	–	483 504
Összesen	577 914	113 902	691 815
2016. II. negyedévi kifizetés			
Nemzeti támogatások	–	57 819	57 819
EU társfinanszírozású támogatások	62 910	17 289	80 199
Közvetlen EU kifizetések	228 412	–	228 412
Összesen	291 322	75 107	366 430

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

12. táblázat: **Földterület művelési ágak szerint (2014–2016)**

Megnevezés	2014	2015	2016
Szántó	4 322	4 332	4 335
Konyhakert	82	81	80
Gyümölcsös	94	92	92
Szőlő	83	81	81
Gyep	763	762	784
Mezőgazdasági terület	5 267	5 292	5 267
Erdő	1 913	1 940	1 940
Nádas	65	65	65
Halastó	36	36	36
Termőterület	7 281	7 333	7 308
Művelés alól kivett terület	1 947	1 916	1 890
Földterület összesen	9 303	9 303	9 303

Forrás: KSH

13. táblázat: **Őszi vetésterület (2013–2015)**

Megnevezés	2013	2014	2015
Őszi vetés összesen	1 690	1 728	1 619
Gabonafélék vetése	1 457	1 499	1 383
ebből: búza	1 082	1 082	979
durumbúza	15	19	17
rozs	36	43	34
tritikálé	123	132	115
őszi árpa	201	224	239
Repce	233	212	236

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

14. táblázat: **Műtrágya-értékesítés alakulása (2013–2015)**

Megnevezés	2013	2014	2015
Műtrágya-hatóanyagban, ezer tonna	490	487	520
Ebből: nitrogén	343	327	358
foszfor	76	82	81
kálium	71	78	80
Egy hektár mezőgazdasági területre kijuttatott hatóanyag, kg	92	91	97
Egy hektár szántó-, konyhakert-, gyümölcsös- és szőlőterületre kijuttatott hatóanyag, kg	107	106	113

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

15. táblázat: **Növényvédőszer-értékesítés szercsoportonkénti alakulása (2013–2015)**

Megnevezés	2013	2014	2015
Értékesített növényvédő szer	23 392	29 093	27 528
Ebből: gombaölő szer	4 717	5 744	5 699
rovarölő szer	4 832	6 385	5 491
gyomirtó szer	9 115	9 116	9 121
egyéb szer	4 728	7 847	7 215

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

tonna

16. táblázat: **Növénytermelés hozamai (2013–2015)**

Megnevezés	Betakarított mennyiség			Termésátlag		
	ezer tonna			tonna/hektár		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Kalászosok	6 819	7 257	7 475	..	..	..
ebből: búza	5 058	5 262	5 331	4,6	4,7	5,2
árpa	1 062	1 275	1 409	4,1	4,4	4,8
Egyéb szántóföldi növények						
Burgonya	487	567	452	21,7	25,6	22,6
Cukorrépa	991	1 067	911	52,7	69,2	58,7
Szója	79	115	146	1,9	2,7	2,0
Napraforgó	1 484	1 597	1 557	2,5	2,7	2,6
Kukorica	6 756	9 315	6 633	5,4	7,8	5,8
Silókukorica és csalamádé	2 225	2 584	2 154	23,4	30,4	24,0
Zöldségfélék						
Csemegekukorica	497	467	479	16,0	15,2	14,6
Paradicsom	136	153	200	67,2	71,9	80,4
Zöldpaprika	77	84	116	31,9	39,3	41,2
Vöröshagyma	60	62	60	23,4	20,5	23,1
Gyümölcs						
Őszibarack	44	39	37	7,0	6,0	5,9
Alma	592	780	511	16,6	21,9	14,6
Körte	28	21	37	7,9	6,3	11,4
Szőlő	451	406	472	6,5	5,7	6,5

Forrás: KSH

17. táblázat: **Főbb mezőgazdasági gépek értékesítése (2014–2016)**

Megnevezés	Értékesítés mezőgazdasági végfelhasználóknak ^{a)}		
	2014. I. félév	2015. I. félév	2016. I. félév
Kerekes traktorok	1 818	1 043	1 050
Gabonakombájnok	141	194	198
Önjáró rakodók	294	139	124
Talajművelő gépek összesen	1 782	1 555	1 610
ekék	136	176	122
tárcsás talajművelők	268	228	234
magágykészítők	279	262	305
Vető- és ültetőgépek összesen	497	359	356
gabonavető gépek	90	71	89
kukoricavető gépek	315	233	164
Tápanyag-visszapótlási gépek összesen	500	449	543
műtrágyaszóró gépek	442	415	514
Növényvédő és -ápoló gépek összesen	1 275	796	623
szántóföldi permetezőgépek	348	276	294
Betakarítógép-adapterek összesen	89	84	81
kukoricacső-törő adapterek	29	30	23
napraforgó-betakarító adapterek	18	28	26
Szálaskarmány-betakarítók összesen	1 198	642	1 229
fűkaszák	675	395	601
rendkezelők, rendsodrók, rendterítők	438	192	359
Bálázók összesen	432	152	142
Mezőgazdasági pótkocsik	418	316	262

^{a)} Használt gép értékesítése, viszonteladás és külföldi – uniós és unión kívüli – eladás nélkül.
 Forrás: AKI Statisztikai Osztály

18. táblázat: Magyarország állatállománya (2013–2016)

Megnevezés	ezer darab							
	2013		2014		2015		2016	
	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.	június 1.	
Szarvasmarha	763	783	789	802	818	821	832	
ebből: tehén	336	345	356	359	366	368	377	
Sertés	2 891	3 013	3 060	3 136	3 124	3 124	3 025	
ebből: anyakoca	193	191	202	200	204	197	183	
Juh	1 210	1 271	1 246	1 185	1 201	1 190	1 235	
ebből: anyajuh	842	912	866	855	858	849	809	
Ló	63	62	64	61	62	60	56	
Tyúk	33 823	29 747	35 597	30 521	37 847	32 432	36 688	
ebből: tojó	11 184	12 917	10 152	11 946	11 277	12 390	10 739	
Liba	4 139	1 648	3 853	1 027	3 031	1 023	3 514	
Kacsa	4 692	4 420	5 457	4 295	5 214	4 028	5 710	
Pulyka	2 202	2 524	2 649	2 756	3 053	2 851	3 253	

Forrás: KSH

19. táblázat: Magyarország tógazdasági és intenzív üzemi haltermelése (2013–2015)

Megnevezés	tonna					
	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2013	19 073	12 729	2 899	2 197	21 972	14 926
2014	18 771	13 029	3 036	2 335	21 807	15 364
2015	19 883	13 610	3 726	3 054	23 610	17 336

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

20. táblázat: Becsült vadállomány (2013–2016)

Megnevezés	ezer darab			
	2013	2014	2015	2016
Gímszarvas	101,6	102,1	101,4	100,0
Dámszarvas	32,7	35,1	33,7	33,9
Őz	375,0	370,6	359,2	357,4
Muflon	13,2	12,6	11,9	12,2
Vaddisznó	120,2	105,2	105,6	101,8
Mezei nyúl	479,8	445,6	461,0	414,4
Fácán	611,1	560,1	630,4	581,4
Fogoly	17,7	16,3	16,0	14,3

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

21. táblázat: **Vadállomány-hasznosítás, teríték (2012–2015)**

	ezer darab			
Megnevezés	2012	2013	2014	2015
Gímszarvas	49,8	53,1	53,7	55,4
Dámszarvas	12,5	12,8	13,9	13,6
Őz	96,5	100,4	111,5	114,7
Muflon	4,0	3,2	4,1	3,8
Vaddisznó	159,3	128,4	135,8	137,1
Mezei nyúl	85,1	76,5	84,5	69,1
Fácán	328,6	331,4	399,4	396,8
Fogoly	2,8	1,5	3,2	2,4
Pénzügyi adatok				milliárd HUF
Bevétel	20,28	19,77	20,42	21,60
Összes kiadás	18,91	19,17	19,26	19,91
Ebből: mezőgazdasági vadkár	2,51	2,2	2,19	2,32
erdei vadkár	0,14	0,13	0,12	0,13
Eredmény	1,38	0,6	1,16	1,69

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

22. táblázat: **Erdőterület, erdőszültség (2012–2015)**

	ezer hektár			
Megnevezés	2012	2013	2014	2015
1. Földterület összesen	9 303	9 303	9 303	9 303
2. Erdőgazdálkodás alá vont terület összesen ^{a)}	2 056	2 058	2 060	2 060
Ebből:				
Faállománnyal borított terület	1 934	1 936	1 940	1 940
Erdőgazdálkodás alá vont területekből:				
Állami tulajdonú erdők	1 156	1 157	1 157	1 157
Közösségi tulajdonú erdők	22	22	22	22
Magántulajdonú erdők	878	879	881	882
Erdőszültség százalékban	20,8	20,8	20,8	20,9

^{a)} Az erdő művelési ágon kívül tartalmazza az utak, vadlegelők stb. területét is.
Forrás: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság

23. táblázat: **Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme (2013–2015)**

	millió EUR		
Megnevezés	2013	2014	2015
Export	8 001	7 726	7 904
Import	4 464	4 671	4 899
Egyenleg	3 537	3 055	3 005

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

24. táblázat: **A búzatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	160 030	173 320	191 255	209 584	218 793
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	-1 160	10 415	13 359	4 483	5 812
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	52 888	112 026	124 425	98 279	108 970
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	33	65	65	47	50

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

25. táblázat: **A kukoricatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	217 518	221 764	235 125	252 672	284 737
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	7 821	17 166	8 868	3 176	8 905
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	109 290	185 224	112 045	93 676	156 802
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	50	84	48	37	55

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

26. táblázat: Az ipari napraforgó költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	170 185	187 128	210 161	227 655	231 394
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	-209	30 231	38 571	8 737	8 428
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	47 421	137 034	156 194	96 120	97 803
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	28	73	74	42	42

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

27. táblázat: A szójatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	193 398	214 572	221 787	249 198	240 153
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	3 736	4 018	1 639	5 621	16 217
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	74 907	85 168	84 632	98 331	124 493
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	39	40	38	39	52

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

28. táblázat: A repcetermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	179 460	204 622	229 592	240 175	257 856
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	-7 612	30 673	51 860	17 827	22 746
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	38 264	139 563	209 607	127 218	151 53
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	21	68	91	53	59

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

29. táblázat: A burgonyatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	630 752	698 919	777 378	863 869	805 732
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	28 549	13 943	15 362	43 855	29 545
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	565 774	483 088	383 984	1 165 649	804 038
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	90	69	49	135	100

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

30. táblázat: A csemegekukorica költsége és jövedelme a meghatározó ártermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	355 179	363 720	362 019	453 636	473 897
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	2 559	14 160	13 535	11 855	10 180
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	82 978	299 976	266 330	248 194	239 105
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	23	82	74	55	50

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

31. táblázat: Az alma költsége és jövedelme a meghatározó ártermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	907 173	720 029	881 007	885 522	976 246
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	-1 006	-9 287	9 083	13 137	-5 142
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	110 994	186 443	459 204	537 297	104 861
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	12	26	52	61	11

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

32. táblázat: A tejelő tehén költsége és jövedelme a meghatározó ártermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/tehén	532 962	566 550	639 852	619 614	678 253
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/liter	3,77	13,97	11,75	17,86	21,61
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/tehén	164 346	241 059	214 981	279 438	330 212
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	31	43	34	45	49

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

33. táblázat: A bikahizlalás (élősúly) költsége és jövedelme a meghatározó ártermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/kg	435	467	563	585	617
Ágazati eredmény ^{a)}	HUF/kg	60	117	75	-26	-33
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	14	25	13	-4	-4

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza.

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

34. táblázat: **A mezőgazdasági, vad-, erdőgazdálkodási és halászati társas vállalkozások jövedelemalakulása és jövedelmezősége (2012–2015)**

Megnevezés	2012	2013	2014	2015
Adózás előtti eredmény, millió HUF	149 917	131 524	169 935	112 514
Árbevétel-arányos jövedelmezőség, % (adózás előtti eredmény/nettó árbevétel)	9,0	7,8	9,7	5,9
Saját-tőke-arányos jövedelmezőség, % (adózás előtti eredmény/saját tőke)	10,7	8,7	10,0	5,9

Megjegyzés: Az adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján, melyek között szerepelnek az eltérő üzleti évet választó vállalkozások is.
Forrás: NAV-adatbázis, utolsó frissítés: 2016. szeptember 30.

35. táblázat: **Az élelmiszeripar fontosabb adatai (2012–2015)**

Megnevezés	millió HUF			
	2012	2013	2014	2015
Kibocsátás	3 004 062	3 098 507	3 130 371	3 167 738
Bruttó hozzáadott érték	706 831	727 092	770 382	820 197
Árbevétel	3 408 581	3 495 539	3 528 498	3 598 923
Foglalkoztatottak (év/fő)	96 655	95 968	98 581	94 509

Megjegyzés: Az adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján, melyek között szerepelnek az eltérő üzleti évet választó vállalkozások is.
Forrás: NAV-adatbázis, utolsó frissítés: 2016. szeptember 30.

36. táblázat: **Főbb élelmiszeripari szakágazatok árbevétele és eredménye (2013–2015)**

Szakágazatok	millió HUF					
	Értékesítés nettó árbevétele			Adózás előtti eredmény		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Húsfeldolgozás, -tartósítás	361 669	355 273	339 734	944	6 264	10 788
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	306 802	324 452	324 080	3 964	9 611	12 072
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	114 107	120 074	124 139	1 285	1 620	4 733
Gyümölcs, zöldség feldolgozása	280 559	300 806	245 671	7 850	13 535	11 559
Tejtermék gyártása	276 406	307 318	281 004	1 911	1 990	9 123
Malomipari termék gyártása	141 034	127 286	133 228	4 080	4 800	1 409
Haszonállat-eledel gyártása	241 603	250 024	42 764	6 646	6 606	962
Hobbiállat-eledel gyártása	90 432	99 768	225 482	5 974	7 855	8 130
Tésztafélék gyártása	42 799	40 831	102 290	1 838	1 342	8 569
Sörgyártás	136 286	138 778	146 888	-4 217	-4 806	-4 954
Üdítőital gyártása	198 097	190 614	212 315	749	3 956	13 051
Dohányipar	165 904	151 692	159 332	-9 674	-464	713
Összes szakágazat ^{a)}	3 495 539	3 528 498	3 598 923	77 092	96 780	132 902

^{a)} Tartalmazza a felsoroltakon kívüli szakágazatokat is.

Megjegyzés: Az adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján, melyek között szerepelnek az eltérő üzleti évet választó vállalkozások is.
Forrás: NAV-adatbázis, utolsó frissítés: 2016. szeptember 30.

